

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajkért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető czikkcek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők

A pusztában kiáltónak szava.

(Adventi gondolatok.)

Midőn ezelőtt több mint tizennyolcz századdal az idők telje közeledék, melyben Isten egyszülött Fia készült a könnyek eme völgyébe leszállani, hogy emberi testet öltve, minket a Sátán négyvezredéves rabigája alól felszabadítson, a mennyei Atya egy hírnököt küldött előre, ki a Megváltónak az utat elkészíteni s közeledtét hirdetni vala hivatva. János a pusztába vonul, Jordán kopár partjai mellé s hatalmas próphétai hangon hirdet penitenciát és megváltást, tekintettel a Messiás országának közeledtére. Egy néhány hét még s ismét áldott emlékét üljük ama szt. éjnek, melyben Jákob csi laga feltűnt s mindnyájunknak üdv és megváltás lett osztályrészünk Jézus Krisztus születése által. Már hallszik távolból a karácsonéj harangjainak szivemelő, harmonicus zengzete, már hajnalodik keleten s piroslik az ég az igazság felkelő napjának első arany sugaraitól. S ha Krisztus nem is születik testileg újra, mint hajdan Bethlehemben, mégis mindazoknak, kik jóakaratuak, valódi örömteljes karácsoni ünnepeket akar szerezni; be akar térni a szivekbe, hogy azokat megszentelje s az örök életre megmentse. S ime! a jóságos mennyei Atya mint hajdan úgy most is egy hírnököt küld előre, ki az érkező Jézusnak az emberi szivekbe az utat egyengesse s azokban számára jászolt készítsen, s ezen hírnök — az Egyház.

János penitenciát hirdet a pusztában: „Poenitentiam agite, appropinquavit enim regnum coelorum.” (Math. III. 2.) Az egyház követi őt s hatalmas hangon dörögi a világ fülébe. »Emberek fiai, itt az óra, az álomból fölkelni, mert most közelebb vagyon a ti üdvességtek . . . Vessétek el tehát a sötétség cselekedeteit és öltözzetek a világosság tegyvereibe, mint nappal tisztességesen járjatok.“

(Rom. XIII. 11—13.) S bizony, ha valaha igen, úgy ma az egyház valóban a pusztában kiáltó szava. A világ egy nagy puszta lett s az emberek ezrei tévelyegnek abban hit, valas, erény nélkül sivár, üres szívvvel. Egyik karácson telik a másik után, de számokra egy sem terem megváltást s egy karácson sem hozza el számokra a jóságos Megváltót, ki őket azon sötétségből, melyben eszeveszetten börtorkáznak, kiszabadítsa, mert nem hallgatnak a pusztában kiáltónak intó szózatára. S mindig nagyobbodik ezen puszta s vele együtt nő a benne tévelygők száma is; a puszta religiója, melynek credója a tagadásban áll, napról napra mindinkább terjed. Igen, rémes sötétség uralkodik ama pusztában s nem tenyészik ott más virág, mint hazugság, erkölcstelenség, bűn. A hazugság s a hitetlenség, az erkölcstelenség s az Isten és Krisztus elleni gyűlölet istentelen szelleme fojtó füstként terjed el az emberi szivek felett, úgy, hogy nagyon nehezen lélegzenek s reményt és vigaszt vesztve tengik hitvány éltöket. S végül életuntan s eszeveszetten fosztják meg magukat éltöktől, csakhogy a bensejökben rágódó féregtől megszabadulhassanak. Vagy ha ezt nem teszik, akkor a lelkiismeret intó szózatát s a hitetlenség által előidézett lelki furdalásokat elkábitják a különféle vigalmak, tánczok mámorában, belefojtják az erkölcstelenség undok iszapjába, vagy egy kis időre legalább elhallgattatják aljas színművek és ledér regények undorító gyönyörével s az istentelen és erkölcstelen sajtó mérges termékeiből altató italt készítenek a bűn gyermekének, mely szivökben éjjel-nappal jajveszék. S ily megrendítő körülmények között hatalmas hangon kell a Megváltó hírnökének a világ fülébe dörögnie: „Filii hominum, usquequo gravi corde? . . . (Ps. IV. 3.) Hora est jam nos de semno surgere!« (Rom. XIII. 11.) János felhívá hallgatóit, hogy a Megváltónak az utat előkészítsék: „Parate viam Domini.“ (Math.

III. 3) Az egyház ezen szavakat intézi gyermekeihez: „készítsétek elé az Urnak utait“ és pedig azért, hogy öltsetek fel a mi Urunk Jézus Krisztust. Ha tehát abból a sivár pusztából kiakarsz szabadulni, most, az Advent ezen napjaiban készítsd elé szivedet, hogy Krisztus kegyelmével együtt abba békéltözhessék. Tisztíts meg szived hajlékát — a gyónás szentsége által.

Karácson szent ünnepén minden embernek újja kell születnie; a bünösnek a kegyelem életére, a közönyösnek szent elhatározásra s az igaznak a Krisztussal való egész hasonlatosságra, „Krisztus teljes férfiaságára.“ Hisz másképp hiába jött volna el számunkra Bethlehem szt éjjele s nem lennének boldog részesei azon békességnek, melyet az angyalok égi danája a „Gloriában“ hirdetett. Hiába fakadt volna számunkra az üdvösség forrása, ha nem akarnók magunkat megszentelő cseppjei által megtisztíttatni; hiában kelt volna föl a fényes nap karácson reggelén, ha nem akarnók magunkat éltető sugaraival megvilágíttatni és megmelegíttetni, pusztá és fagyos lenne szívünk belseje. Igen, születetett volna Krisztus ezerszer is Bethlehembben, de hanem a te szivedben, örökre veszne volna! Csakis akkor ünnepejünk méltóan karácsont s csakis akkor nevezhetjük azon éjt joggal a legszentebb éjnek, ha azon üdvnek, melyet számunkra hozott, részesei leszünk azáltal, hogy Krisztust megtisztult sziveinkbe fogadjuk — a szent áldozás által.

Oh igen, mily szép, mily lélekemelő volna, ha a karácsoni szt ünnepet minden katolikus, vagy legalább is e becses lap minden buzgó olvasója az által tenné örök emléküvé, hogy a kis Jézuskát szívének hajlékába befogadná. Mi lehetne szebb, mi lehetne lélekemelőbb!? Oh mily leírhatlan és ki mondhatlan varázsszal s kellemteljes bájjal bírhat a szent éj, ha a kis Jézuskát forró szívünkben hordjuk. Akkor az egész karácson sokkal örömteljesebb, a harangok zúgása sokkal ünnepélyesebb s a gyertyák fénye sokkal bájolóbb. Az egyház ezen ünnepélyes napon háromszori misézést engedélyezett áldozásainak, s minden jó áldozár, minden Jézus szíve szerinti pap szent vágygyal várja ezen boldogító órát. S te nem, kedves olvasó? Miért nem? Hisz okod van elég reá. Gondolj csak magadra, küzdő Egyházunkra, fogoly szent atyáinkra s a világ nagy pusztájában tévelygő számtalan felebarátaidra. A világ most oly gonosz s korunkat is az általános corruptio jellemzi, mert az emberek nagyobb részt mind romlottak; s a vallás iránti hanyagság és közönyösségben kell kétségkívül főokát keresnünk, hogy miért nehezedett az Ur keze oly súlyosan Szentegyházára. Valóban megújulna a föld színe, ha minden katolikus hallgatna a Megváltó hírnökének szavára s szívének ajtaját nem zárná el az édes Jézus előtt, mint hajdan Bethlehem szívtelen lakói, hanem azt örömmel fogadná be — Üdvezítőjét, Megváltóját.

Szt. János apostol Evangeliuma kezdetén két uezetes mondatot jegyzett fel. As első így hangzik: „Tulajdonába jöve (t. i. az Ige=Jézus Krisztus), de övéi be nem fogadák őt.“ (Ján. i. 11.) A másik így szól: „Valamennyien pedig befogadák őt, hatalmat ada nekik, hogy Isten fiaivá legyenek.“ (Ján. I. 12.)

Ime, kedves olvasó, két zászló van előtted ki-göngyölítve, két tábor toborz magának harcosokat. Melyik zászlónak akarsz hűséget esküdni, melyik táborban akarsz harcolni? Oh ne habozz soká! Ragadd meg Krisztus lobogóját, mely még mindig a régi jós igéket viseli: In hoc signo vinces! Harcolj Krisztus táborában s hatalmat fog neked adni, hogy Isten fiává lehess! Most pedig az Advent ezen napjaiban fohászokdjál a Megváltóhoz:

Oh áldott Jézus!
Jöjj be szívem hajlékába!
Jöjj be lelkemnek lakába!
Ott nyugodjál, ott lakozzál,
Soha el ne iávozzál!

Kisfaludy Károly elbeszélései.

(Irodalmi tanulmány.)

Kisfaludy Károly folyó beszédében írott munkái, melyek a korábban fejlődni kezdett nemzeti költészetre, valamint a szépirodalom emelésére nem épen jelentéktelen szolgálatot tevő elbeszéléseket foglalnak magokban: részint komoly, a hazai történetet is érdeklő művek változatos tartalommal, részint kedélyesen vigák és tréfások a társas életből merített tárgyakkal, úgy azonban, hogy ma is érdeklő s izléssel olvashatók.

Nézzük rendre először is komoly tartalmu elbeszéléseit.

I. A hagyomány után dolgozott, egyébiránt Róbert Károly idejéből vett s több történeti eseményt röviden érintő „Vérpohár“-ban egy család szomorú elhunytá, mondhatni egy egész nagy tragédia van elbeszélve. Róbert Károly félelmes ellenségének, Peteunch zemplényi főispánnak felesége erkölcsi súlyedése szomorú tudatában méreggel vet véget életének. Peteunch maga halva leányának szerelmi esküjét azon ifjúnaz, aki saját feleségét is elcsábította: leányának ezen, az ő tilalma és szigorú ellenkezése daczára ekövetett tette miatt annyira felbőszül, hogy mérgében hal meg. Az atya szavára nem hallgató Hedvig pedig a hűtlen Akos menyegzője alkalmával törrel oltja ki újja életét.

A „Vérpohár“-hoz tehát hármaz szomorú halál fűződik, egy ismeretlen, a családi élet szentségét mélyen megá-lázó s teljesen felforgató büszke ur, gyalázatos tette miatt mintegy igazolni akarván azon feltevést, hogy vallásos kedélyt nélkülöző urainknál közönségessé vált dolog az alsóbb ranguak becsületében, de kivált a nők erkölcsében gázolni és imigyen azt megsemmisíteni.

A „Viszontlátás“ hőst Kálmán király idejébe teszi, ki vitéz volta és lovagias jelleménél fogva a királytól apá-róddá nevezetik ki, és Bouillon Gottfrieddel a palaezz-tinai keresztes hadjáratba megyen, dicsően harcolni vagy

hősileg meghalni, — a keresztény hitért. Egyébiránt a költő benne a szegénynek jó vagy balsorsában való megnyugvását s a büszkén felfuvalkodott gőgösnek és sorában elbizakodottnak bukását festi, miközben szépen írja le egy ártatlan nemes szívű leánynak s egy magasrangú ifjunak — az előbbi darabbal szemben — egymástán i nemes szerelmét s a gőgösen felfuvalkodottnak magalatatása után óvéihez való ragaszkodását, ki — mint a költő mondja — „görbedt terdein ringatva igaz magyaroknak neveli unokait.”

Jóval terjedelmesebb tért foglal el ezeknél „Tihamér.” Nagy Lajos királynak Olaszországban viselt hadjáratai mellett Tihamér vitézségét, lovagias tetteit, egy a — Zách nemzetségből származott Róza nevű magyar leánynak Tihamérhez való vonzalmát az akkori kor szokásaihoz képest diadaljátékok és lovagias ünnepélyekkel, az élete alkonyán remetévé vált Werner nevű német rablóvezér iszonyu tetteivel, erkölcsileg mélyen alácsúlydott nápolyi nők élete viszonyainak festésével, kalandosszerű események, csatározások, győzelmek, veszteségek és párbajvívások leírásával, a nápolyi földrengés és mrigy halál-pisztításainak élénk esetenélésével hozza kapcsolatba, s Rózát a nápolyi női élet puha és erkölcstelen, még szemérmert sem ismerő világában, egyrészt mint a gonoszság fondor szövevényei között messze kimagasló alakot, másrészt mint a tántoríthatatlan szerelem igazi képviselőjét — mondjuk — bajukat tünteti fel, ki sok szenvedés és szerelme tárgyának hősiés halála után, mint apácza fejedelem-asszony hal meg; Tihamér pedig az olasz vitézek és a német rabló vezérrel szemben az igazi magyarság, hősiség és vitézség méltó képviselője, korának dicső lovagias alakja, ki szerelem és hazája dicsőségeért, jó hírnevéért harcra és ntoljára is azoknak esik áldozatul.

Ezen elbeszélésben a költő ki akarván mutatni, — hogy mi az igazi szerelem, s mit teszzen a hazáért dicsően élni, vagy halni, ezt kimutatta s célját el is érte.

Szana Tamás nem tekintvén a költőnek céljára, — ezen elbeszélést olyannak tartja, mely „jőformán hidegen hagy bennünket” s melyben a „csodálkozás bizonyos nemével gondolunk vissza anyáinkra, kik a szenvedő Róza sorsa felett annyi könnyet ejtettek.” (L. A. két Kisfaludy 114. lap.) Még jó, hogy oda tette a „jőformán” szót. Hat tudjuk, ugyanis, hogy minő volt azon idő, midőn Kisfaludy K. ezen darabot írta, mikor a nagy urnak nem volt jelene, csak egy a hadi dicsőség a múltból, ha meggondoljuk, hogy Tihamért multunk dicsőalakjaként akaró élénk állítani, hogy általa — mint történeti tárgyú komoly drámái által is — hazafiasságra és önértetre ébreszsen, s képzelmünket vissza ragadja a középkor szerelem és dicsőségért küzdő lovagias idejébe; továbbá ha még ehhez hozzá tesszük kedvezőilen viszonyainkat e század első tizedeiben s Rózát úgy tekintjük a felelőbb czimzettek mellett, mint a ki „külföldön is igaz magyar;” ki elragadtatva honfainak látása által, önkénytelenül magyar nyelven kezd dalolni; — ki mint magyar leány erkölcsei élete épségben tartásáért készen meghalni, mint azt feladni, s ha végre tekintjük egyebeken kívül az elbeszélés

e két hősének épen úgy magasztos, mint nemes céljait határozottan tagadnunk kell minden „érzelgőségök” s állított „vérszegénységök és „légiés megjelenésök” daczára is azt, hogy „az események intézésében közre nem működhetek, helyzeteket magoknak nem teremthettek, hanem vakon engedtek a véletlen kényszerének s a költő akaratának, mely korlátlan hatalommal rendelkező ur és zsarnok feletök.” Teremtettek bízók helyzeteket magoknak, mert teremteni kellett, hogy céljaikat elérjék — s nemesak szóval, de tettekkel is megbizonyíták azt, hogy igazi honfiak és honleányok s mint ilyenek nem „életnélküli törékeny bábok,” hanem „realisabb korunkban is” az igazi hazafiaság valódi mintaképei s az erkölcstelen el-fajult női étellel szemben a női erkölcs nemes védője, — kiknek tehát „az arezupon előnlő pirosság nem festék, (mint a mai kivált nagyvárosi beporozott arcu asszonyok s leányoké) hanem az erő és egészség élet eleven pirja.” És így az elmondottak alapján a mennyire indokolatlannak látom azt a sok keserves könnyhullatást: épen annyira bámulom azt, ki az igazi hazafiaság és asszonyi erkölcsök védőjét korlátlan hatalommal rendelkező urnak, mi több: zsarnoknak nevezi.

Ezen el nem mellőzhetlen kitérés után pár szóban — megemlékszem e komoly tárgyú elbeszélések nyelvezetéről is.

Kisfaludy K. nyelvezete a tartalomhozegészen méltó, komolyabb, magasabb menetű s kivált a Vérpohárban tömöttebb. Igaz ugyan, hogy dagályos, érzelgős kifejezésekkel kivált az elbeszélések között található dalokban többnyire találkozhatni, de ezek mellett ott állanak a gyönyörű — minden dagály nélküli költői képes kifejezések, ott a bár kevés alkalmal használt régi és népies szavak, szólásmódok s régies constructiók is. — Azonban szokatlan, a mai nyelv használatától eltérő szólásmódokkal, itt-ott pörias kifejezésekkel, németes mondatszerkezetekkel s rozszul képzett egyszerű és összetett szavakkal is találkozhatni. — De e hátrányok mellett mondatok általában jól és érthetően, világosan vannak szerkesztve; az elbeszélő irány természetéhez képest igen szépen, bár igen gyakran használja az elbeszélő hangzós multat, gyérebben a régies alaku tartós multat s csak igen ritkán a régmultat. Nyelvezete általában virágos, de e virágosság mellett szabatos és világos, — könnyen érthető, — izléssel és érdekekkel olvasható.

(Folyt. köv)

TÁRCSA.

Gyónás után.

Ó jer szívemnek hü lakába,
Ó szállj le hozzám, Mindenem!
Érted lobog keblemnek néma lángja,
Csak Érted égve, Érted, szüntelen . . .

Elszállt a *benső* zord viharja,
Tavassz virul a lombokon . . .
 S a hős zephyrnek csöndes, enyhe szárnya
 Oly édes a virágos halmokon!

Reményszöld alján, kis ligetben
 Szerényen nyílik drága *ibolyám*;
 Szent illatárt helelve hajlik a hős
 Forrás ölére szelid *béke*-fám.

És lenn a fűnek bársonyából
 Kik szüz ártatlanságról zengenek,
 Hőszin ruhában szende *hóvirágim*.
 Mint várnak ők is, ők is Tégedet!

S lásd, ott a kis fészekkel keblén
 Mint tárja karjait Feléd,
 Szeliden folyva be csendes lakocskád,
 Ó nézd az az ifju *csér* repkényzetét! . . .

Siess tehát kis lakhelyedre,
 Építve vár, — égi Galamb!
 S oly édes léssen szálló hangjaidtól,
 Édesb leszen, dicsőbb, az árny. a lomb!

Édesb leszen, — és szívem újra
 Él majd keblemben — boldogan . . .
 Debogva, hogy a boldog, szép menyország
 Már itt forró ölébe* van!

V. Horváth Főzsef.

A haldokló Columbus.*

A mikor Columbus érzé, hogy már meghal,
 Ilyeténkép szólott reszketeg ajakkal:
 A sok dicsőséget lelkem alig bírta,
 S azok közül egyet sem viszek a sirba.
 A san-salvadori királyi palástom
 Foszlányokra tépte néhány honfitársam.
 Királyi kegy emelt országnagyi rangra,
 De a rut irigység ezt is megsokalta.
 Jó királyom egykor aranygyapjas renddel
 Ékesített volt fel s darabokra tört el.
 A méltóságot, mit királynémtől nyertem,
 Irigység, gyűlölség meggyalázta bennem.
 A vak hálátlanság békóba mert verni,
 S csupán csak e békót nem bántotta senki.
 Megvan ez még ma is, hűséges egy szolga,
 Ez visz engemet a gyászos koporsóba.
 Uj világot adtam ennek a világnak,
 Es békóba verve kell, hogy sirba szállják.

Bodó Ádám.

Több kép egy keretben.

Beszély.

IV.

A viszontlátás.

Tikkasztó hőség volt. A legforróbb augusztusi dél-
 ok egyike. A keleti határon mind szélesebb körben

terjeszkedtek ki a fekete fellegek, s néhány pillanat múlva
 a még magasan álló nap is szürke homálylyal borítá a
 vésztojósó tájat — A házi állatok biztos előérzettel sietnek
 buvhelyökre. Hosszan elnyult lomha testtel czammog
 a kuvasz a tornácra, s a száradni kitett kenderen egy
 nagy hombár mellett elhelyezkedik, fejét összegöngyölt
 testébe rejtven — nagyot fu, s aztán elalszik. — A
 macska is menekülni igyekszik a vész elől, s legbiztosab-
 ban a tűzhely alatt hiszi magát. — A ludak éktelenül
 gágognak az udvaron, s egynek indítványára röpülni
 kezdenek minden czél nélkül; míg a varjak s egyéb ma-
 darak ziláltán kóvályognak a nyomott légben . . .

— János bácsi! — szólott ki egy hang a postako-
 csiból, mely gyorsan robogott tova a poros országuton —
 „Érzem, hogy kitör a vihar, s ha e tájon lep meg hová
 menekülünk?”

A hang nagyon ismerős, — Gyula hangja volt.

— „Ne féljen urfi, — volt a biztató válasz — ha
 Isten segít, otthon lesz már akkor.” Ezzel nagyot csapott
 a vágató lovak közé.

Az „otthon” szóra, kimondhatlan öröm fogá el a
 beunuló Gyulának szívét. Látni a kedves öregeket, kiktől
 oly hosszú idő tartotta távol; örömkönyeket hullatni ott,
 hol tíz évvel előbb a legkinosabb fájdalomkönyeket hul-
 latta, — oh e gondolat végtelen boldogsággal tölté
 el szerető szívét, s leihatlan gyönyörrel merengett a pil-
 lanaton, melyben az ő jó édes szüleit keblére ölelendi. —
 Két napi ut után, még egy kis erdőcske, s megérkezik
 oda, — melynek varázserejű neve „otthon”.

Alig jutának azonban az erdőbe, mely már x-i falu
 határát képezé; egetrázó mennydörgés, reszketetté még
 a léget, s a koromsötét éjben sűrűn cikázó villámok,
 kisérteties fényvel világíták meg az erdő fáit. — Par
 percz múlva zuhogott a zápor, s nagy csöppjei betöréssel
 fenyegeték a kocszi oldalabliakait.

— Nemde mondám! . . . szóla ki Gyula a kocsihoz,
 — de halk szavait a szélvihar elkapkodta, s végighaladva
 az erdőn nagyon is érthető dalonált a büszke fák
 sudarain.

Harang kongása ütötte meg fülét; kitekinte a vastag
 sötétségbe, s nem messze az uttól kétesen rezgő világot
 vett észre.

Gondolkozott . . . Hirtelen felvillant agyában egy
 menyee szikra mely megvilágítá emlékét, . . . s azt
 a kedves kis erdei kápolnat látta lelki szemei előtt, mely-
 ben — boldog gyermekkorában — annyiszor rebegette el
 pajtásaival az „Üdvözlégy Máriát”.

A reménységárnak mindketten örültek, s néhány
 percz múlva a postakocsi, az odavezető tisztáson át a
 csöndes kápolna előtt állt meg.

A rozzant bejártnál — megragadó jelenet tárult fel
 a belépni akaró Gyula előtt. — Az elhagyatott kápolna
 közepén, melyet csak egy csonka feszület díszite, — mint
 egy 15 éves gyönyörű lányka térdelt. Összekulcsolt ke-
 zeit, a csonka feszület felé emelvén, szivrepesztő hangon
 esdekelt: „Édes Jézusom! Te jó vagy, s nem taszítod
 el szolgálodat a szükség órájában; hallgasd meg — kérlek
 — kis szolgálódat, ki nem kér most tőled mást, csakhogy

* A nagy fértő emlékszoabrának leleplezése alkalmából.

tartsd meg még jó atyámnak drága életét. Vedd cserébe érte kegyes Jézus — szívemet, — mely ugy is meghasadna fájdalomban“ . . . És sirt keserveen. Kis kötőjébe rejté arczát, de a Gyula által okozott neszre ijedve fordult vissza, s meglátva őt az ajtóban — föliskoltott.

— Ne féljen kis leány — bátoritá Gyula, — s közelebb lépett hozzá.

A leány felállt térdelő helyzetéből — s kérdő tekintetet vetett Gyulára, ki elbűvölve állt előtte — mozdulatlanul. Szemei, mint csillagok az azur égen ragyogó tűzben égtek ; hajának arany fürtei dusan omoltak vállaira, s testéhez tapadó átázott ruhája láthatni engedé természetnek szoborszerű idomait.

— Erémes éjszakában mit keres itt kis angyalom ? — kérdezé Gyula elragadtatásából magához térve.

— „A tisztelendő urhoz megyek, a szomszéd faluba — mert öreg atyám nagyon beteg“. — S ismét keserveen zokogott.

— S hogy hívják magácskát ?

— „Anna“ ! — felelé szeliden, — „Jaj de megyek, mert már szünt a vihar, s még messze van a falu, azalatt — őh Istenem — még rosszabbul lehet drága atyám“.

Ezzel az ablakhoz sietett, lekapta az oda helyezett szegényes lámpát, s bátor léptekkel sietett ki a kápolnából.

Gyula szíve sem volt köből. Megsajnálta a lánykát, utána sietett s kérve kérte : ne menjen tovább ez irtószatos éjszakában : üljön fel inkább a kocsira s fogadja el őt kíséretárusul.

Anna hallani sem akart e merész ajánlatról.

— Hogy fog majd a jó öreg tisztelendő ur ily időben, anynyi utat, hajadon fővel megtenni ? Megteszi ugyan — tudom, de gondolja meg — hogy e kötelességteljesítés életébe kerülhet.

Anna pillanatig habozott : ártatlansága vagy szeretete volt kockára téve. Ha elfogadja az ajánlatot ; — mit fognak majd róla a falubeli leányok mondani — ha megtudják, másrésztől megindult jó szivecskéje az öreg lelkészen.

Győzött a szeretet . . . s felült a kocsira.

A postakecsis szívesen visszafordult az alig negyedórányra eső faluba, annál is inkább, mivel a díj kifize és sérül biztosítva lön.

Rövid félóra telt el s a visszatérő kocsi a kedves kis faluban robotott. Kíváncsian nézte Gyula a sötét házakat, ha vajjon visszaemlékszik-e azokra, vagy az idő romboló szelleme megváltoztatta a völgyet is, melyben gyermekévei édes örömben ringatták.

— Álljon meg ! szóla ki bánatos hangon a leány — s Gyulához fordulva : „Isten áldja meg önt szívességeért, köszönöm az én és halokló atyám nevében.“

Azzal leugrott a kocsiról s kézi lámpájával az öreg lelkészt leszállani segíté.

Gyulának szelid arczát titkos bánat fellege borítá. — Sem a leány köszönését, sem az öreg pap áldó szavait nem hallá. Oly ismerős neki e ház előtt elvonuló jegenyesor. Jobban szemügyre veszi a helyet és a kis házat, s ugy érzi, hogy ő itt otthon van. Kiszállt a kocsiból, s

csöndes léptekkel kísérté a leányt és lelkészt, kik egyenesen kis szülőháza felé tartottak. — „Talán a szükség eladatta azt — gondolá magában — s most mások lakják ; vagy talán — minek gondolatától is remegett — meghaltak szülei . . . ?

Lesújtó lélekküzdelmében a házhoz érkezett, betekinté annak záporverte ablakán, de a jelenetet, melynek tanuja volt, toll le nem írhatja,

Látta öreg anyját, mint borul le a világ Megváltója előtt, ki két gyertya között, azon ismeretes ősi asztalra volt elhelyezve. Látta az ágyban atyjának halálsápadt arczát mennyei glóriában ragyogai, s a beesett szemeket, melyek oly epedve várták Istennek kibékítő szolgáját. Látta . . . de tovább nem nézhette. Magánkívül rohant be a házba, s szívzaggató hangon kiáltá :

— „Édes anyám“ !!

— „Kedves fiam“ !!

Sirva borult az elveszettnek hitt fiu anyja nyakába, kinek szemeiből egyszerre fájdalom és örömkönynek árja folyt.

A beteg figyelni látszik, s midőn megismeré szeretett fiának hangját : szemeit égre emelve — fájdalmas, elhaló hangon rebegte :

— „Most bocsásd el uram szolgádat, mert láttam fiamat, kit oly régtől óhajtottam.“

E szavak után a legbensőbb áhitattal magához vevé az Ur szent testét, — s fiának karjai közt — meghalt.

* * *

Két nap óta pihent már a szerető atya a néma hant alatt, melyet Anna naponkint friss virágokkal ékesített fel. Három tagból állt most a család, mégis csak „egy“ volt mindnyájok előtt ismeretes. Anna nem tudta hogy neki bátyja van, s Gyula előtt talány volt leánytestvére. Harmadnap meg lön fejtve a talány.

Mig Anna a halottak birodalmában szokott kegyelet adóját rótta le öreg atyjának hamvai iránt, — Klári néni elbeszélte Annának történetét :

— „Tíz évvel ezelőtt — alig néhány hétre hogy ti fiaim elmentetek . . .

Itt könybe lábadtak szemei, s csak miután Gyula ujjal biztosítá hogy „Ferencs“ él, s nemsokára ő is hazajön — folytató : — „egy fiatal lovag állt meg korán reggel az udvaron. Leszált tajtékozó lovaról s egy kis, alig négy éves leánykát hozott be ölében. — Mintha önmagától is rettegett volna, — alig hallhatóan szólítá meg boldogult atyádat : „Jó öreg — mondá — ne szólj, csak hallgass meg jól. Én e kis leányt nálad hagyom, — ne vedd fel tisztességesen, s megfizetek érte. — Ha kérdezi valaki : kié e lányka ? — mondjad, hogy távollakott de most elhalt öcsédnek gyermeke.“

Aztán egy kis aranykeresztet vett elő, mely ketté volt válvá : — egyik felét nekem nyújtotta, s meghagyta, hogy azt a kis Anna mindig nyakán őrizze ; — másik felét ő maga tette el.

Atyád sokáig vonakodott elfogadni az ajánlatot, — de végre mégis beleegyezett. Erre a lovag egy erszény pénzt nyomott markába, s azzal — elvágatott.

Két hét múlva a kis Anna már csaknem teljesen elfeledte a multat, s engem *anyjának* kezdte szólítani.

Talán az Isten rendelte e kis leányt nekünk, — monda szemeit törülgetve — mert hidd el édes fiam, mindenünkben kifogytunk; ő felszigetett, — minden hónapban tetemes összeget kaptunk érte a postán. — De mit is csinálnék én fiam — most öreg napjaimban nélküle? — Ó jó leány, s oly szükséges, mint a mindennapi kenyér.

Gyula komoly figyelemmel hallgatta végig öreg anyjának elbeszélését, s gondolkodott a titkon, mely Anna történetét fede.

Az erdei találkozás mélyen szívébe véste a kedves eányt, s azért e hét, — melyet otthon töltött, — eddigi életének legboldogabb napjait tev.

De ütött a megválás fájdalmas órája, mely őt kötelességéhez szólította, s nehez szívvvel ugyan, de a nemskára újra találkozás reményében vált meg szereteteitől.

V.

A „sötét“ halál, — mint világító.

A szorgalommal párosult tehetség meghozá gyümölcsét. Az *évek*, melyeket könyvei mellett eltöltött, egy szép jövőnek *napját* varraszták fel Gyulára. Jogi tanulmányainak sikeres végeztével, részint a német nyelvnek könnyebb elsajátítása, részint szakismereteinek bővebb kiképzése végett, — elhagyta a fővárost, s az osztrák örökös tartományok fővárosába Bécsbe ment. — Csupán bizonyítványai s ajánló leveleinek protectiója által tekintélyes állást nyert el az igazságügyminiszteriumban. — Társadalmi köre csakhamar szélesedni kezdett s a legelőkelőbb főúri családok, szerencsésjoknek tarták a jelesen képzett, művelt BROS Gyulát — társaságukban. — E sokoldalú érintkezése folytán az ő tudomását sem kerülhette ki azon hír, mely Bécsnek csaknem minden körében kiváló beszédtergyát képezte.

Egy gazdag öreg grófról beszéltek, ki a napokban költözött Bécsbe.

„Egyetlen unokaöccse volt életben családja s rokonaiából, kit összes vagyonának örökösévé tett. A napokban azonban a fiatal gróf párbajban halálos sebet kapott s néhány óra múlva meg is halt. De kevéssel halála előtt magához hivatá az öreg grófot, s egy titkot fedett fel, mely tizenhárom éven át nyomta lelkét. — Kijelenté, hogy unokája, kit oly régtől elveszetteknek hitt, s oly sokáig siratott — él. Megnevezte a falut, s egy kis *aranykeresztcsékét* vett le nyakáról, melyet az öreg grófnak nyújtott át e szavakkal: „It e kereszt, mutassa ezt elő ama ház öreg asszonyának ki *Anná* fölnevelte Jutalmazza meg őt . . . nekem pedig szerencsétlennek — bocsásson meg“ . . Midőn az öreg gróf magához tért csodálkozásból; — a fiatal *Lorándy Olivér* gróf már — halott volt. Az öreg gróf örömmel ment meghalni hitt elveszett unokája után. Megtalálta, — s most vele, mint összes vagyonának örökösével Bécsbe költözött.“

E hír, Gyulának figyelmét felkeltötte. Kerásmi kezdé Ariadné fonalát, — s megtalálta: Sajtelve csakugyan — megvalósult.

* * *

A farsang vége felé járt.

Egy napon délután 5 órakor, szokatlan tömegekben tödült a nép az Augustinusok temploma felé, mely már fényárban uszott. Mindenki láni óhajtotta a gyönyörű párt, mely ma fog örök hűséget esküdni a Magasságbelinek.

A fényes fogatok megérkeztek, s az elragadó szépségü *Almay Anna* — *Boros Gyula* karján boldognak érezte magát az Ur szent oltára előtt. Idsküvő végeztével, midőn az új pár ki akart lépni a templomból, a kíváncsi tömegebl egy rongyos nyomorék koldus, a vőlegény lábái elé veté magát:

— Irgalmazz — kiáltá fuldokolva — s kegyelmezz nekem, nyomorult féregnek — — — — —

Gyulának angyal szive volt, — s a bűnbánó koldus az ószbe borult Klári néuivel még sokáig voltak szemtanui — *Annával* megosztott — boldogságának.

Görög Joachim.

Kisebb közlemények.

— **Hetikörszemle.** *Átthon.* A keresztények és zsidók közötti házasságról szóló törvényjavaslat tehát általánosságban a részletes vita alapjául a ház nagy többsége által a nov. 24-iki ülésben elfogadtatott. A hét nevezetesebb ecclesiastico politikai eseményét kétségkívül a javaslat körül kifejtett vita képezte, melyben a különböző oldalról hangoztatott vélemények mindegyre fölmerül refrainjét azon sokatmondó nyilatkozat képezte, hogy bárha rossz és a kor követelményeinek meg nem felelő a javaslat, azt mégis elfogadom. Egyesegyfelül a liberalismus iránti hódolat és nem a nemzeti jólét és szükséglet birtára a honatyákat, hogy jelzett javaslatot sokféle hiányai daczára elfogadják nemesak, hanem, hogy megtoldják egy hat. javaslattal, mely szerint utasítatik a kormány az általános kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat mielőbbi betérjesztésére. — *Asz alapkezelést ellenörző* bizottságnak tizes albizottsága f. hó 20-án és 21-én több óráig ülésezett fm. dr. Haynald Lajos érsek bibornok ur ő eminentiája elnöklete alatt, előkészítendő azon jelentést, melyet a nagy bizottság decz. 2-án tartandó ülésében fog legfelsőbb helyre, eddigi egész működéséről fötérjeszteni.

— **Bóma.** *Pitra és Hergenröther* bibornokok már hosszabb idő óta tanácskoznak a Szent Atya iratában a vatikáni levéltár történeti kincseinek értékesítésére vonatkozólag kifejezett szándékok keresztülviteléről. A két bibornok mellé a pápa most Bartolini és Parocchi bibornokokat adta és ezen bizottság fogja legközelebb kezébe venni a pápák regestáinak közzétételét, elkezdve X. Leo pápaságtól. Ezen fontos okirat-gyűjtemény latin nyelven fog közrebocsáttatni. — *Asz Északamerikai* Egyesült-Allamok érsekei, illetőleg képviselőik, nagy buzgalommal folytatják az előtanácskozásokat a közelebbi nemzeti zsinat ügyében. A tanácskozási tárgyakról a legszigorubb titoktartást kö-

vetik. Csak annyit lehet általánosságban tudni, hogy az egyházi fegyelem kezelése ügyében általános érvényű szabályok fognak kibocsáttatni, melyek a kanonikog elvein alapulván, számba veszik egyszersmind a speciális viszonyokat is Észak-Amerikában.

— **Franciaország** A kulturharcz és valóeágos vallás-háboru szent Lajos országában a legjavában folyik. Ferry közoktatási miniszter, mintha csak desavotálni akarná a pápának tett biztosításokat legujabb körlevelében, egyebet sem talált melegebben felkarolandónak, mint épen az atheus tankönyvek ajánlását, a mi, hogy sajnos conflictu sokra fog vezetni ismét állam és egyház között, — kétségtelen. Nem kevesebb föltűnést és kínos meglepetést szült a Curianál és az egész kath. világon amaz illiberalis szikkebltség, melynél fogva a párisi érsek évi járadéka a cultusbudget legközelebbi tárgyalása alkalmával 45 ezer francról 15 ezerre szállítottatott le. No, hanem lassan jár az Istenk malma. Ki tudja, ha nem mindent összevazó ke rekeinek dörömbölését lehet-e hallani, ama baljóslatu puskaropogásban, mely, talán már a legközelebbi jövőben, az isteniöket lábbal taposó köztársaság és a chinai öriási birodalom között kitört háborut fogja tudomására hozni a világnak.

— **Felhívás az erd. egyházmegyei ft. kerületi főesperes urakhoz.** Az eötvös művek országos kiállításának budapesti végrehajtó bizottságától f. évi szept. hó 29-én 156. sz. alatt kelt s velünk közlött határozata azt tartalmazza, hogy a kiállításra teendő előleges bejelentések határideje f. évi december 1-ig s a kiállításra szánt tárgyaknak a m. nemzeti muzeumhoz beküldése dec. 15-ig elhalasztatik ugyan, de a sokoldalú kiállítási előmunkálatok könnyítése végett tanácsos lenne a bejelentéseket ugyanazon végrehajtó bizottsággal mennél előbb közölni.

Ennek folytán, azon reményben, hogy fötszitelendőségtek püspök urunk ö nmlgának f. évi julius 3-án 1650. sz. alatt kelt rendeletei s a mellékelt utasítások szerint saját esperesi kerületeikből az eötvös műveket mik kiállításra érdemesek, már begyűjtötték, teljes tisztelettel megkérjük, legyenek szivesek azokat haladék nélkül, f. évi december 10. napjáig, egyenesen alóhrt megbízottakhoz beküldeni, honnan az átvételről kelő alaku elismervényt s egyszersmind előre is azon biztosítást kapják, hogy a beküldött tárgyak épségéről s minden megkárosítás elleni megvédéséről lehető legjobb módon gondoskodva van.

Fogadják kiváló tiszteletünk nyilvánítását. Gyfehérvárt, 1883. Nov. 28. Beke Antal s. k. Kardos Ignác s. k. Gidófalvi Gergely s. k. bizottsági tagok.

Irodalom.

— **Előfizetési felhívás** Bougaud Emil orléansi püspök helynök A kereszténység és korunk c. műve II. kötetének második kiadása. Igéretünkhez képest bátran elmondhatnók a magyar közönség öhajának is megfelelőleg a fentjelzett kötetet újra sajtó alá adtuk. Megjelenik még az idén. Ára — minden kedvezmény nélkül — 1 frt 50 kr. Bolti ára 2 frt. lesz. A III. kötet első kiadása 1 frt. 50 kr. jával még

kaptható IV. kötet ugyanannyira már megrendelhető. A III. kötet második kiadását még a jövő év első negyedében közrebocsátjuk. Mindennemű megkeresést Spett Gyula szentszéki jegyzőhöz Nagyváradra kérünk intézni. A kötetek bekötéséhez izléssel kiállított táblák 70 kr. jával rendelhetők Gyagyovszky Károly n.-váradai könyvkötőnél. Nagyvárad, 1883. nov. 15. — **Dobos Lajos és Szentannai (Spett) Gyula** I. n.-váradmegyei áldozók.

— **Előfizetési felhívás** Bougaud Emil orléansi püspök helynök A kereszténység és korunk című művének IV. kötetére. Az elismerés fogadott mű IV. köteté Az egyház czim alatt felöleli mind ama nagy s a napirendről le nem soritható kérdéseket, melyek tárgyahoz tartoznak, — mint az egyház, az egyház és protestantismus, egyház és állam, egyház és mai társadalom, egyház és forradalom, a pápa stb. Ezek tárgyalásában is érvényesültek szerzőnk előnye szónoki hév, költői emelkedettség, elevenre tapintó, melyre ható alaposág s mindvégig lebilincselő irály. A IV. kötet övö évi februárban jelenik meg. Ára 1 frt. 50 kr. papnévűdekék a megjelenésé 1 frt. 20 kr. gyűjtőknek minden 10 példány után tiszteletpénz, dányval szolgálunk. — A kik egy példányt (egy kötetet) rendelnek, 15 kr. többlet bekötésé mellett keresztköts alatt bétmentve kapják. Az I. kötet második kiadásában (8 fok 532. lap), továbbá a (8 fok 620 l. 2-ik kiadásban sajtó alatt) és III. kötet (8 fok 532 l.) 1 frt. 50 kr. jával még kapható. Mindennemű megkeresést Spett Gyula szentszéki jegyzőhöz N.-Váradra kérünk intézni. A kötetek bekötéséhez izléssel kiállított táblák 70 kr. jával rendelhetők Gyagyovszky Károly n.-váradai könyvkötőnél. Nagyvárad, 1883. nov. 15. **Dobos Lajos és Szentannai (Spett) Gyula** I. sz. nagyváradmegyei áldozók.

Megjelent: **Favi közlöny az elméleti és gyakorlati lelkipáztorság köréből** novemberi füzeté. Szerkeszti TokodyÖdön Tartalom: 1. A siketnémák gyóntatása — és áldoztatásáról. Dr. Kiss J. — 2. Az Istenyara ünnepei az urjövétben és a karácsonyi időben. — 3. Hogyan tanítsuk a gyermekeket ájtatosn imádkozni? — 4. Póles mondatok — a vallási oktatásról és a vallásos nevelésről — 5. A legfölségesebb öltáriszentség kenyérszír érek n egújításáról a szentségtartóban. — 6. Sigillum sacramentali confessionis. — 7. A magyar kir. Curia döntvényeiből. — 8. A bpesti kir itelő tábla döntvénye. — 9. Irodalom. — 10. Személyzeti hírek. — 11. Tárca — Ezen folyóirat megjelenik minden hónap 15-iki és 20-ika közt. Ára egész évre 4 frt. félévre 2 frt. Egyes füzet 50 kr. előfizetési pénzek Temesvárra, a Csanádyházmegyei nyomdába küldendők.

— **A magyar Háziaszony**. Az e czim alatt Budapestn megjelenő háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap, mely a magyar gazdaszonyok orsz. egyesületének hivatalos közlönye, Csizér Ugróczi Ida asszony felelős szerkesztés mellett igen hasznos közlönye a gazdaszonyoknak. Tartalma változatos, tanulságos és érdekes. Előfizetési ára egy évre 6 frt. félévre 3 frt, negyedévre 1 frt. 50 kr. egy hónapra 50 kr. Előfizetheti legczészeribben postautalvány által, czimeze a „Magyar Háziaszony kiadóhivatalához Budapestn. Váci-körút 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek mindazonoknál, kik a kiadóhivatalhoz ezekért — legczészeribben levelezőpappal, fordulnak.

A legújabb szám következő változatos tartalommal jelent meg:

A nők ötékonysága. — Egészségtan. — Méregék a háztartásban. — Konyhaszat. — Heti étlap. — Kertészet. — Hasznos tudnivalók. — Közintézetek és egyletek. — Irodalom. — Zene és művészet. — Színház. — Különfélék. — Apróságok. — Eljegyzések. — Esküvők. — Kérdések. — Feleletek. — Gyászrovat. — Saktalány Radó Istvántól. — Hetinajtár. — Hirdetések. —

Tárca z a : Flammak. Költemény, Halász Dezsőtől. — Melyik boldogabb. Költemény Gelléri Miksától. — Budapesti élet (Heti krónika) — Vértess W. Józseftől. — Fővárosi utamból. — Szegfőtől. — Színészeti minősítés, Csetényi Adóltól.

Napi események köréből.

— Halálozó z a. Mély részvétellel vesszük a gyász-hirt nsgos és ft. De m e t e r Endre cz. prépost, udvarhelykerületi főesperes és sz. udvarhelyi plébánosnak f. évi okt. 28-án bekövetkezett elhunytáról. A boldogultban a

Fületi papság egy buzgó, tevékeny és humánus előjárót az erdélyi egyházmegye pedig egy derék, szorgalmas, munkás, jó papot veszített el. Elettör ténetének adataiból kiemeljük a következőket: Demeter Endre született 1821. márt. 8-án Udvarhelyi székely szülőktől. A bölcsészeti és hittani tanfolyamot K. Fehérvártól szép sikerrel elvégezve, ugyanott 1844-ben ápril 16-án pappá szenteltetett. Több évi tanárkodás és lelkészkedés után saját kérelmére 1852-ben tábori lelkésszé neveztetett ki a vüntenbergi huszárok ezredéhez. 1856-ban visszatérve a megyébe előbb oláhláposbányai, azután deésaknai, nemskára zsinatvizsgát állván szászrégeni lelkésszé neveztetett ki 1864-ben nov. 1-én plébánosi címmel. 1867-ben maroskerületi jegyző, 1868-ban pedig ugyanodalavó alesperessé lőn, míg végre 1870-ben aug. 18-án udvarhelyi plébánossá és udvarhelykerületi főesperessé neveztetett ki, mely díszes állásban kifejtett munkásságaért 1876-ban jul. 26-án a gajdéli, másképp gajdobrai prépostság címével lőn kiüntetve. Utóbbi években makacs csúsz okozta bántalmak sok szenvedésteljes órát okoztak a különben jovialis öreg urnak s buzgó tevékenységét is nem kis mérvben akadályozták, bárha, mondhatni emberfölötti erővel törekedett életfajának gyökerén rágódó ezen súlyos baj fölött uralkodni, midőn nem tekintve a metsző fájdalmakat legközelebb is egy hosszu út fáradalmainak tette ki magát, csakhogy a a statusgyűlésen jelen lehessen. Halála csak mély részvétet kelhetett széles körökben, a hol őt ismerték. Temetése 30-án ment végbe nagy részvét mellett, melynek szertartásait nsgos. és ft. Kolozsi Antal kanonok püsp. irodai igazgató és cz. prépost végezte, ki ez alkalomból Sz. Udvarhelyre utazott.

— **M a j l á t h g y i l k o s a i** felett november 21-én mondott ítéletet a királyi tábla, hová az ügy felebbezve volt. Mint tudjuk, a törvényszék mind a három gonosztót halálra ítélte. A kir. tábla Spanga Pál és Pitély Mihálynak az első bíróság ítéletét, a halátbüntetést helybenhagyta és pedig úgy, hogy az először Pitélyen s másod sorban Spangán hajtandó végre; Bereczet 15 évi fegyházra ítélte.

— **A v i z á t h a t l a n** kenőcs lábballihez úgy készül, hogy lemérünk 65 gr. kaucukot s azt forró vízben megágytván, apróra vagdaljuk, most kimérünk 100 gramm disznózsírt. Mind a három anyagot vasfazékba teszszük, s két centiméter vastagon homokkal behintett vaskályhán vagy takarék tűzhelyen addig melegítjük keverés közben, míg az egész keverék egyneművé nem olvad fel. Ezután a meghűlt kenőccsel a lábballieket kefe segélyével bemázoljuk, s a víz azokba nem fog behatolni.

— **M i m i n d e n r e j ó a p e t r o l e u m.** Tapasztalásból mondhatjuk: hogy azon testrészt, mely bárhol is megfagy, kenje be az illető petrolummal és nem fog sem nagyon fájni, sem pedig kipattogni, és ha jókor lett a

baj észlelve, alig észrevehetőleg dagad meg a fagyos rész. Azonban nemcsak a fagyos tag bekenésére igen jó a petrolum; jó ez és hasznos többféleképpen még, például: én hallva azt, hogy a petroleum jó a hideglelésről: egy 3 évig hideglázban sinlődő béresemmel ezt itattam és csak-ugyan elhagyta a hideg. A jószág körül — jelesen felfuvas, dugulás és szélkólikákánál — nagy sikerrel lehet a petrolumot alkalmazni; ugyanis: egy itcze vízbe egy negyed itcze petrolum vegyítetik, ezt jól össze kell keverni és a szenvedő állatba beletölteni, ezt lehet, ha fél óra alatt nem működik, újra ismételni, de ritkaság, hogy első adagra ne csillapodjék a baj.

— **B u d a v á r i g y i l k o s s á g** ügyében ma délelőtt hirdették ki a budapesti kir. fenyitőtörvényszék-nél vádlottak előtt a kir. tábla ítéletét. A tanács tagjai voltak Kriszt János elnök, Papp József és dr. Lasz József bírák. Jegyző Karacsay, ügyész Böck János kir. ügyész volt. A három vádlottat fegyveres börtönőrök vezették a terembe s úgy állították fel őket, hogy mindegyik mögött egy-egy szuronyos börtönőr állott. Mind a három vastag daróc rabruhát viselt. A börtönlevegő nagyon megviselte őket. Arczuk feltűnően sápadt, tartásuk hajlott, még a katonaviselt Pitély sem tud már olyan katonásan állni mint kevéssé elszólt, — a végtárgyalás alkalmával. Elnök kérdésére mindegyik megmondja a nevét. Elnök: A kir. tábla ítélete leérkezvén, azt fel fogom olvasni. Ezután felolvassa a kir. tábla ítéletét, mely, mint tudva van, Spanga és Pitélyre nézve helyben hagyja a halálos ítéletet, ellenben Bereczre nézve a törvényszék ítéletét megváltoztatja s őt 15 évi fegyházra ítéli. A vádlottak nyugodtan hallgatták meg az ítéletet. Berecz semmivel sem árulta el örömét az ítéletnek őt illető kedvező megváltoztatása fölött. Elnök: Kihirdettétvén ez ítélet, kérdem a vádlottakat, vajjon megnyugszanak-e az ítéletben, vagy kívánnak az ellen fellebbezni? Berecz: Én kérem a felebbezést. Spanga (remegő hangon) Én is fellebbezek, Pitély: Megkérem a tek. kir. törvényszéket, — fellebbezek. Elnök: Tessék a kir. ügyész urnak is nyilatkozni. Böck kir. ügyész: Bereczre nézve, mint a minősítés mind a büntetés kimérését illetőleg fellebbezek, a többiekre nézve hivatalból. Györfy védő: Én arra kérem a tek. kir. törvényszéket, kegyeskedjék nekem a kir. tábla ítéletét kézbesíteni a felebbezés indokának kidolgozása végett. Elnök: meg fog történni. A felebbezésekefelfogadtatnak s az iratok annak idején fel fognak terjesztetni a kir. curiához. Ezzel véget ért a tárgyalás s a vádlottakat — visszavezették a fegyházba.

— **A k a l a r á b** igen jól kitelelhető, ha kiszedés után leveleitől megtisztítjuk és egy 15 cm. széles és mély barázdába fektetjük, egymáshoz közel ugyan de mégis úgy, hogy egyik a másikat ne érintse és ha a barázdát megtellett, földdel fedjük be, fagyok beálltával pedig friss trágyával borítjuk be az egész kaleráb-telepet, melyből télen át mindig annyit veszünk ki, a mennyire szükségünk van.

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA. FÁBIAN SÁNDOR. GIDÓFALVY GERGELY. STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorssajtóján (Lövy B.nál) Gy.-Fehérvárt.